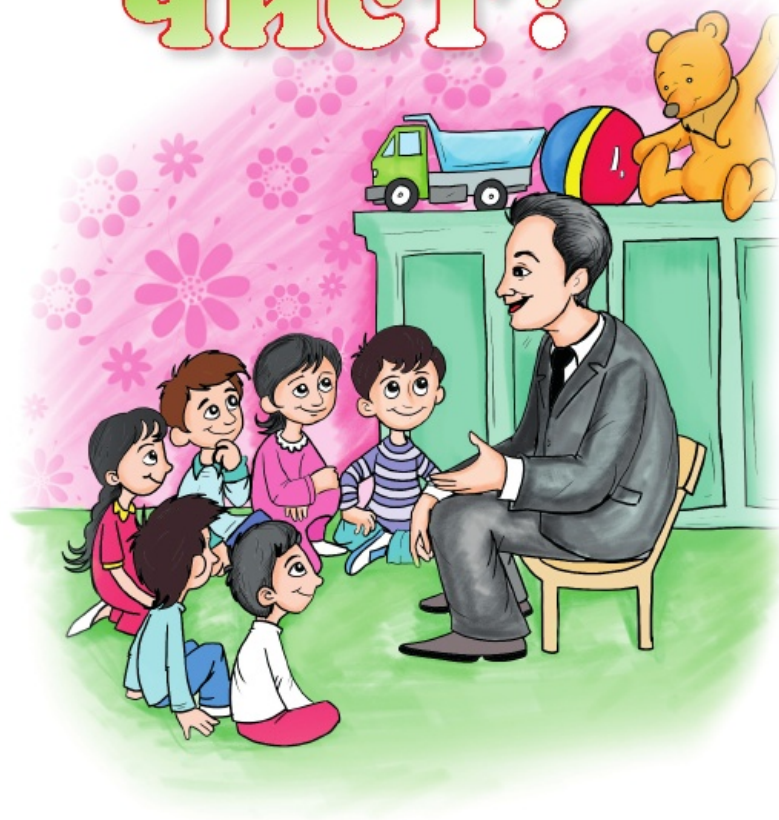

Азизни Азиз

Сулҳ чист?

Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

USAID
АЗ МАРДУМИ АМРИКО

АЗИЗИ АЗИЗ

СУЛҲ ЧИСТ?

ДУШАНБЕ
МАОРИФ
2018

УДК 820/89/93+891,550

ББК 84точик 7-4+83,8

А – 37

А – 37. Азизи Азиз. Сулҳ чист? Душанбе. Маориф, 2018, 24 сах.

ISBN 978-99947-1-553-4

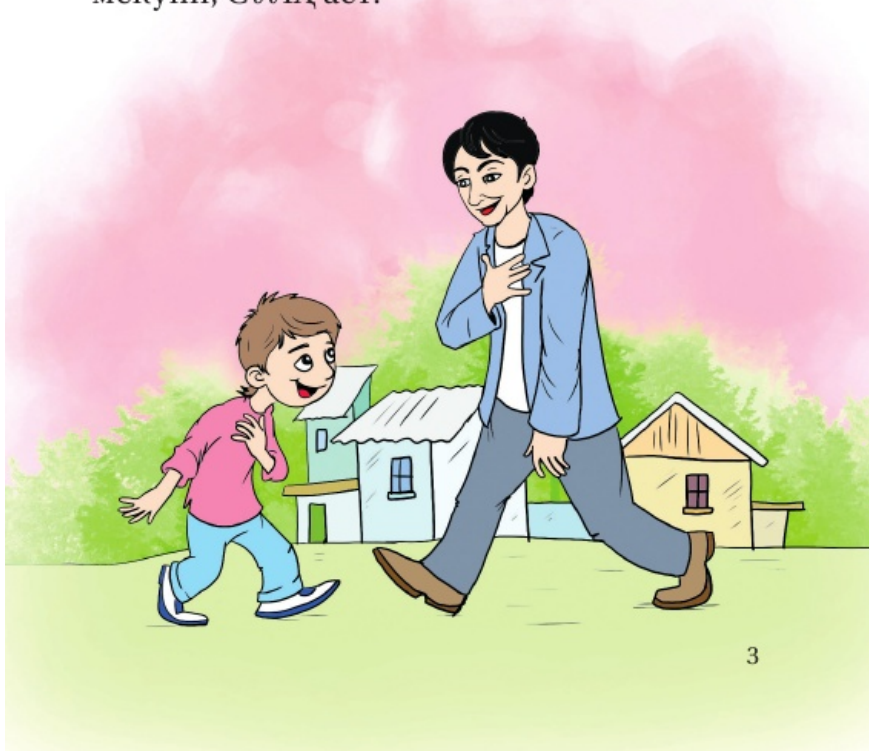
©Маориф, 2018

СУЛҲ ЧИСТ?

Вақте ки меҳандӣ, СУЛҲ аст!

Вақте ба ҳама салом мегӯӣ ва ҳама ба саломи ту ҷавоб медиҳанд, СУЛҲ аст!

Чун як ношинос дар кӯча аз ту мепурсад: «Писари хуб, роҳи меҳмонхона кадом аст?» ва ту ӯро ба хона, ба меҳмонӣ даъват мекуӣ, СУЛҲ аст!

Ҳангоме ки китобдон гирифта, хушу
хурсанд ҷониби мактаб медавӣ, вале
туро огоҳ мекунанд: «Имрӯз якшанбест!»,
СУЛҲ аст!

Вақте ки дар Африқо барф мебораду
ин хабарро шунида, ту низ хунук меҳӯрӣ,
СУЛҲ аст!

Вақте ки бароят як табақча тухмбирён
меоранд ва ту меҳохӣ, ки чанд каси дигар
дар сари дастархон ҳозир бошанд, СУЛҲ
аст!

Вақте ки ба номи ту аз бачаҳои Маскаву
Осло, Техрону Деҳли ё Марокашу Пекин
мактуб меояд, СУЛҲ аст!

Вақте ки муаллим аз ягон ҳамсинфат
вазифаи хонагиашро мепурсад ва ту би-
сёр меҳохӣ, ки вай ба ҷавоб додан тайёр
бошад, СУЛҲ аст!

Ҳангоме ки хоби кас зуд мебарад, СУЛҲ
аст!

Агар барои нон ба мағоза равиву дар
бозгашт як сари қадам ба мағозаи «Ки-
тоб» низ дарой, СУЛҲ аст!..

ШОИР

Ба боғчаи мо шоири бачаҳо – бобои Наримон Бақозода омад. Вай барои мо шеър хонд. Мо хурсанд шудем. Шоир ҳам хурсанд шуд. Баъд ӯ гуфт:

– Биёед, байтбарак кунем!

Дар вақти шеърхонӣ дар ҳарфи «Н» мо дар мондем. Шоир табассум кард. Аммо

мураббиямон хавотир шуд. Ин лаҳза ман аз худам шеър бофтам:

– Номи шумо Наримон,

Дар боғчаи мо меҳмон!

Бобои Наримон хурсанд шуд ва маро таъриф кард:

– Ана, дар боғчаи шумо ҳам шоир пайдо шуд!

Сонӣ ӯ китобчаи наваширо ба ман тухфа кард!

Ҳамин тавр, дар байтбарак мо ғолиб омадем.

АФСОНАИ ХУРӢСАК

Буд, набуд, як хурӢсак буд.

Думакаш рангинкамон, тоҷаш лолаи хандон, ду болакаш шоҳӣ буд, виқораш подшоҳӣ буд, чашмонаш – дони анор, маконаш – кӯҳи Ҳисор.

Як чеғ занад – Бадахшон, ду чеғ занад – Зарафшон, се чеғ занад мардуми Бухоро бедор мешуд!

Хӯрокашро гӯед!

Субҳ арзани Марғелон, нисфирӯз – мағ-
зи Хатлон, бегоҳ – пистаи хандон меҳӯрд!

Корашро гӯед!

Ҳам бобои деҳқон, ҳам бачаи мактаб-
хон, ҳам мурғакони хушхон, ҳатто насими
кӯҳистону хуршеди хандонро ҳамин хурӯ-
сак бедору хушёр мекард!

Файзи деҳаю хона, зеби шеърӯ тарона,
шукӯҳи ин афсона ва дар тамоми олам як-
тою ягона буд хурӯсаки мо!

ШИРБИРИНЧ

Синою Фараҳноз ширбиринч мехӯрданд.

– Чӣ хел ширин! – гуфт Фараҳноз чумчаро лесида.

– Бисёр бомаза! – розӣ шуд Сино.

Фараҳноз пурсид:

– Медонӣ, чаро ширбиринч бомаза аст?

– Барои он ки шакар дорад, – ҷавоб дод Сино.

– Наёфти! – розӣ нашуд Фараҳноз.

Сино лаҳзае ба хаёл рафту гуфт:
– Барои он ки шир дорад.
– Наёфтӣ! Наёфтӣ! – боз ҳам розӣ на-
шуд Фараҳноз ва худааш ҷавоб гуфт: – Ба-
рои он ки модарам пухтаанд!

ДАР БОҒЧА

Сино бори аввал ба кӯдакистон рафт.
Бегоҳ бобояш пурсид:
– Кӯдакистон ба ту маъқул шуд?
– Маъқул шуд! – ҷавоб дод Сино. – Ман
бозӣ кардам!
– Нағз! – гуфт бобо. – Боз чӣ кор кардӣ?
– Китобчаи суратдор тамошо кардам!
– Инаш ҳам нағз! – гуфт бобо. – Боз чӣ
кор кардӣ?
– Хӯрок хурдам!
– Инаш ҳам нағз! – гуфт бобо. – Боз чӣ
кор кардӣ?

– Афсона гӯш кардам!
– Инаш ҳам нағз! – гуфт бобо. – Боз чӣ
кор кардӣ?

– Барои гунчишкҳо донхӯрак сох-
там!

– Инаш ҳам нағз! – гуфт бобо. –
Боз чӣ кор кардӣ?

– Суруд хондам!

– Инаш ҳам нағз! – гуфт
бобо. – Боз чӣ кор кардӣ?

– Қӯраҳои нав пайдо
кардам!

Бобо якбора хурсанд
шуд ва гуфт:

– Ана, ин гапи ди-
гар! Бе қӯра на бозӣ
мешавад, на суруд,
на афсона мефо-
рад, на хӯрок!
Ҳама чиз бо қӯра-
ҳои хуб маъқул
мешавад. Кӯда-
кистон ҳам!

БОЛОТАР АЗ ҲАМА

Буд, набуд, як Пуфак буд. Вай рӯзе ба фазо парид ва ба поён нигариста гуфт:

– Болотар аз ҳама манам!

Як Паша омаду гуфт:

– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!

Пуфак аз Паша болотар париду гуфт:

– Акнун болотар аз ҳама манам!

Як Шабпарак омаду гуфт:

– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!

Пуфак аз Шабпарак болотар париду гуфт:

– Акнун болотар аз ҳама манам!

Як Гунчишк омаду гуфт:

– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!

Пуфак аз Гунчишк болотар париду гуфт:

– Акнун болотар аз ҳама манам!

Як Зоғак омаду гуфт:

– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!

Пуфак аз Зоғак болотар париду гуфт:

– Акнун болотар аз ҳама манам!

Як Уқоб омаду гуфт:

– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!
Пуфак аз Уқоб болотар париду гуфт:
– Акнун болотар аз ҳама манам!
Як Абрак омаду гуфт:
– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!
Пуфак аз Абрак болотар париду гуфт:
– Акнун болотар аз ҳама манам!
Як Тайёра омаду гуфт:
– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!
Пуфак аз Тайёра болотар париду гуфт:
– Акнун болотар аз ҳама манам!
Ногоҳ Офтобак гуфт:
– Не, не, не! Болотар аз ҳама манам!
Пуфак хост, ки болотар аз Офтобак
парад. Аммо Офтобак гуфт:
– Пуфак! Пуфак! Ту бисёр хушрӯ будай.
Поён фурую бо бачаҳо бозӣ кун. Ман бо-
зии шуморо тамошо мекунам!
Пуфак, ки доною гапдaro буд, ҳамоно
поён фуромаду бо бачаҳо ба бозӣ даро-
мад.
Офтобак бозии онҳоро тамошо карда
завқ бурд.

КУЛОҲИ БОБО

Кулоҳи боборо шуста дар меҳи айвон овехтанд. Пагоҳӣ бобо кулоҳашро пурсид. Диданд, ки нест. Хеле ҷустанд. Пайдо нашуд.

Аслан кулоҳ нав ҳам набуд, вале бобо гуфт:

– Одам кулоҳашро бояд мисли сараш эҳтиёт кунад. Гум шудани кулоҳ хосияти нек надорад. Кулоҳро ёфтан даркор.

Аммо наёфтанд...

Барои бобо кулоҳи нав хариданд ва кулоҳи кӯҳна фаромуш шуд.

Тирамоҳ омад. Як пагоҳӣ бобо ба Парвиз гуфт:

– Шохҷорӯбу хаскашаку халта бигир, шери бобо! Имрӯз ҳар ду хазон мерӯбем.

Бобою набера ба боғ рафтанд. Дар вақти хазонрӯбӣ Парвиз ногоҳ хитоб кард:

– Бобо, ана, кулоҳатон! – ба шоҳи баланди сафедор ишора намуд вай. – Гунҷишк лона кардаст.

Бобо ба боло нигариста кулоҳашро шинохт.

– Ҳа, – гуфт вай, – кулоҳи ман. Лекин гунҷишк не, зоғ, эҳтимол, акка лона карда бошад.

Воқеан дар миёни се навдаи сафедор парандаи зирак кулоҳи боборо гузошта лона карда буд, Аз канори кулоҳ чанд хасу пату пар берун шуда, овезон меистоданд.

– Баромада кулоҳатонро мегирам! – ҷорӯб-ро ба замин партофта гуфт Парвиз.

– Лозим нест, – розӣ нашуд бобо ва табассум карду афзуд: – Мон, ки лона бошад! Муҳимаш ёфтем! Дилам ҳамеша хавотир буд. Хайрият, ки барои кори савоб даркор шудааст. Ҳар паранда, ки бошад, кулоҳ ҳалолаш бод!..

ЧӢ ҒАРОМӢШ ШУД?

Модар Саидҷонро аз хоб бедор кард.

– Бархез, писарҷон! – гуфт вай. – Вақти мактаб рафтан шуд!

Саидҷон аз ҷойгаҳ бархест, варзиш кард, дасту рӯ шуст, либос пӯшид, но-ништа кард ва китобдонашро гирифт аз дар баромад. Аммо бозистод.

«Ман як корро фаромӯш кардам!» – гуфт ба худ.

Саидҷон баргашта ба хона даромад, модарро бўсиду гуфт:

– Хайр, модарҷон! Ман ба мактаб ме-
равам.

Модар низ ба Саидҷон гуфт:

– Хайр, писарам! Нағзакак хону боодоб
бош!

Баъд аз ин Саидҷон шоду мамнун ба
мактаб рафт...

НИҲОЛИ ДАВРОН

Бобо дар боғ ниҳол мешинонд. Даврон
ба назди ӯ омад.

– Бобо, – гуфт вай, – мехоҳам ниҳол ши-
нонам!

Бобо хурсанд шуд. Вай ба Даврон ниҳол
дод. Даврон ниҳолро дар канори боғ ши-
нонд ва пурсид:

– Бобо, ин кадом ниҳол аст?

– Ин ниҳоли туст! Ниҳоли Даврон! – ҷа-
воб дод бобо.

Даврон ниҳолашро нағзакак нигоҳубин
кард. Баъди се сол вай гул кард, ғӯра баст
ва мева дод. Ин дарахти зардолу буд, зар-
долуи қандак.

Аммо ҳама онро ниҳоли Даврон ме-
гӯянд...

ТУФЛӢ

Дар дукон туфлӣ ба пойи Ашӯр мувофиқ буд, аммо вақте ба хона омаду пӯшид, якбора танг шуд.

Ашӯр сабабашро нафаҳмид. Туфлиро кашиду даст шуста хӯрок хӯрд. Баъд аз нисфирӯзӣ ба умеде, ки қадам занад, туфлӣ васеътар мешавад, (вай инро борҳо аз падар шунида буд) ба кӯча баромад.

Туфлї дар ҳақиқат ба по мувофиқ шуд!
Рӯзи дигар, туфлї боз танг омад. Ашӯр
ғамгину навмед ба назди падар рафт ва
буду шуди воқеаро нақл кард.

Падар китоб мехонд. Аммо вай аз ки-
тоб ҳатто сар набардошта, масъаларо ҳал
кард:

– Туфлиро чаппа напӯш, писарам!

АЙНАК

– Бобочон, айнакатонро ба ман диҳед, –
хоҳиш кард Мурод.

– Бо айнак чӣ кор мекуни? – пурсид бобо.

– Қанд меҳӯрам, – ҷавоб дод Мурод.

– Қандро магар бо айнак мехӯранд? –
ҳайрон шуд бобо.

Мурод гуфт:

– Худатон гуфтед, ки айнак ҳар чизро
калон мекунад...

Мундарица

Сулҳ чист?	3
Шоир	5
Афсонаи хурӯсак	6
Ширбиринч	8
Дар боғча	9
Болотар аз ҳама	11
Кулоҳи бобо	14
Чӣ фаромӯш шуд?	17
Ниҳоли Даврон	18
Туфлӣ	20
Айнак	21

АЗИЗИ АЗИЗ

СУЛҲ ЧИСТ?

Мухаррир	Малика Меликова
Мусахҳеҳ	Меҳрӣ Саидова
Рассом	Ҳусейн Чилаев
Мухаррири техникӣ	Наҷмиддин Зайниддинов
Тарроҳ	Қосимхуҷа Назаров

Китобчаи мазкур бо кумаки мардуми Амрико бознашр шудааст, ки он аз тариқи Оҷонсии ИМА оид ба рушди байналмилалӣ (USAID) расонида мешавад. Мазмун ва мундариҷаи китобча маҳсули муаллиф буда, метавонад бо нуқтаи назари USAID ва Ҳукумати ИМА мувофиқат накунад.

Китобча ройгон паҳн мегардад.

Ба чоп 03.08.2018 имзо шуд. Андозаи 60×84 1/16.
Қоғази офсет. Чопи офсет. Чузъи чопӣ 1,5.
Адади нашр 5500 нусха. Супориши № 91/2018

Муассисаи нашриявии «Маориф»-и
Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон.
734024, ш. Душанбе, кӯчаи Аҳмади Дониш, 50.
Тел.: 222-14-66. E-mail: najmiddin64@mail.ru

Дар матбааи ҶДММ «Полиграф групп» ба табъ расидааст.
ш. Душанбе, к. Ҳувайдуллоев, 113. E-mail: info@polygraph-group.tj

Китобча ройгон паҳн мегардад.

9 789994 715534

